

KÚRIA

Bfv.III.1.390/2012/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év január hó 29. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette miatt K. J. ellen folyamatban volt büntetőügyben a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kalocsai Városi Bíróság 1.B.95/2010/5. számú ítéletét megváltoztatja, a terheltet az ellene hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette [Btk. 281/A. § (1) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 6.000 (hatezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Kalocsai Városi Bíróság a 2011. július 4. napján kihirdetett és fellebbezés hiányában aznap jogerőre emelkedett 1.B.95/2010/5. számú ítéletével K. J. terheltet bűnösnek mondta ki hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntetében [Btk. 281/A. § (1) bekezdés a) pont], és ezért őt 30 napi, fizikai munkakörben letöltendő közérdekű munkára ítélte.

A Be. 259. § (1) bekezdése szerint indokolt ítélet jogi értékelése szerint a terhelt magatartásával a felrótt bűncselekményt elkövette.

Felülvizsgálati indítványt a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség B.1407/2012/3-I. szám alatt a terhelt javára nyújtott be a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontját megjelölve, a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében.

Indokai szerint az adott büntett törvényi tényállását nemcsak a Btk. 281/A. § (1) bekezdésének a) pontja képezi, hanem annak többletelemeiként része a Btk. 281/A. §-a (4) bekezdésének a) pontjában foglalt veszélyességre alkalmasság is.

Az pedig, hogy a hatóság által nem engedélyezett helyen elhelyezett hulladék alkalmas-e a törvényben megkívánt veszélyeztetésre, egyrészt vizsgálándó szakkérdés, másrészt azt a tényállásban rögzíteni is kell. Ez a vizsgálat elmaradt, és a támadott határozatban megállapított tényállás nem tartalmazza, hogy a hulladék alkalmas-e a törvényben megkívánt veszélyeztetésre. Így a terhelt cselekménye maradéktalanul nem meríti ki az adott büntett törvényi tényállását, de nem valósít meg más bűncselekményt sem.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2579/2012. számú átiratában az indítványt fenntartotta, s a terheltnek a Be. 6. §-a (3) bekezdésének a) pontjára figyelemmel a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján történő felmentését indítványozta.

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratában foglaltakat fenntartva szólalt fel. A védő szintén a terhelt felmentésére tett indítványt.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen helye van a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, ha a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

Felülvizsgálatban a felülbírálat

- az indítványhoz [Be. 423. § (4) bekezdés],
- a jogerős határozatban megállapított, s nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] és
- főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bekezdés] kötött.

Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

A tényállás irányadósága azt is jelenti, hogy a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Az irányadó tényállás szerint

- a terhelt 2009 novemberében Drágszállás, egy Kft. területén, más személy baromfi-kereskedéséből származó, 3-4 darab elhullott baromfitetemet (és műanyagládákat) helyezett el,
- az elhelyezett baromfitetem a 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet szerint 2. osztályú hulladéknak minősül, és a 7. §-nak megfelelően kell a sorsát rendezni,
- a terhelt megszegte a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgt.) 5. §-ának (7) bekezdésében foglaltakat,
- a terhelt a hulladék adott helyen történő elhelyezésére sem tulajdonosi, sem hatósági engedéllyel nem rendelkezett.

Az elkövetéskor és az elbíráláskor azonos tartalommal volt hatályban a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének Btk. 281/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti törvényi tényállása. Ezt a bűntettet az követi el, aki arra a célra hatóság által nem engedélyezett helyen hulladékot elhelyez.

A Btk. 281/A. § (4) bekezdésének a) pontja azonban meghatározta, hogy e § alkalmazásában mi tekintendő hulladéknak: „mindaz, amit a hulladékgazdálkodásról szóló törvény hulladéknak minősít, amennyiben alkalmas az emberi élet, testi épség, egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére”.

Ez azt juttatja kifejezésre, hogy hulladékká válását követően a meghatározott veszélyességű dologról senki sem jogosult a jogilag szabályozott rendet sértve, azaz önkényesen rendelkezni, mert a mögött olyan mértékű társadalomra veszélyesség áll, hogy az bűncselekményként büntetendő [Btk. 10. § (1) és (2) bekezdés].

A Btk. utaló rendelkezést alkalmaz, így mögöttes szabályként a Hgt. mondja ki, hogy mi tekintendő az elkövetés tárgyának. Az adott büntett törvényi tényállását tehát a Btk. 281/A. § (1) bekezdése a) pontjának és a Btk. 281/A. § (4) bekezdése a) pontjának együttese képezi.

Mindezekre figyelemmel az adott cselekmény akkor törvényi tényállásszerű, ha az elkövető

- hatósági engedély nélkül,
- nem arra a célra engedélyezett helyen,
- elhelyez,
- a hulladékgazdálkodásról szóló törvény által hulladéknak minősített dolgot,
- és az a dolog alkalmas az emberi élet, a testi épség, az egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére.

Az irányadó tényállásban megjelölt, az elkövetéskor és az

elbíráláskor - a vonatkozó részeiben azonos tartalommal - hatályban volt, az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állategészségügyi szabályairól szóló 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet alapján

- a 2. osztályba sorolt állati hulladékok közé tartozik az elhullott, leölt, halva született - az 1. osztályba sorolt állati hulladékoktól különböző - állat, vetélt magzat, magzatburok vagy bármilyen okból meg nem született állat [3. § d) pont], melyek közül

- az elhullott baromfit az állattartó saját telkén - évente legfeljebb 50 kg össztömegig - elföldelheti, ha fennállnak az 5. § (2) bekezdésében foglalt feltételek, a nagyobb mennyiségű baromfi hulláját engedélyezett állathulladék-gyűjtő, gyűjtő-átrakó telepre vagy kezelő üzembe kell szállítani [7. § (1) bekezdés].

Az adott bűncselekmény azonban kifejezetten a hulladékgazdálkodásról szóló törvényhez kötött.

A Hgt. 2. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a törvény hatálya az állati hulladékokra (beleértve az állati tetemeket, a trágyát), valamint más természetes, a mezőgazdaságban felhasználható nem veszélyes anyagokra csak annyiban terjed ki, amennyiben azokról jogszabály másképp nem rendelkezik.

A 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet nem tartalmaz a Hgt. 3. §-ának a) pontjában megadott hulladék-fogalomtól eltérő szabályt, így az állati tetemre is vonatkozóan a hulladék „bármely, az 1. számú melléklet szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles”. A Hgt. 1. számú melléklete pedig a hulladékot 16 (Q1-Q16) kategóriába sorolja.

A Btk. ehhez a hulladék-fogalomhoz képest szűkítő követelményt támasztva írja elő, hogy az elhelyezett dolognak nemcsak hulladéknak, hanem meghatározott vonatkozásban veszélyeztetésre alkalmasnak is kell lennie.

Szakértés körébe tartozó kérdés - azon túl, hogy a dolog melyik hulladék-kategóriába tartozik - a meghatározott vonatkozású veszélyeztetésre alkalmasság.

Az irányadó tényállás viszont nem tartalmaz illetően megállapítást.

A bíróság csak a Hgt. 5. §-ának (7) bekezdésére utalt, amely általános szabályként előírja, hogy tilos a hulladékot elhagyni, - a gyűjtés, begyűjtés, tárolás, lerakás szabályaitól eltérő módon - felhalmozni, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezni, kezelni.

A bíróság a határozatát - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - indokolni köteles [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló

1997. évi LXVI. törvény 13. § (1) bekezdés, jelenleg a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 13. § (1) bekezdés, illetőleg általános szinten Magyarország Alaptörvénye is megköveteli a XXIV. cikk (1) bekezdés második mondatában, hogy a hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni].

A bírósági határozattal szemben támasztott követelményeket - korábban és jelenleg is - a Be. 257-258. §-a határozza meg.

A határozat - ha a Be. másképp nem rendelkezik - bevezető részből, rendelkező részből, indokolásból és keltezésből áll [Be. 257. § (3) bekezdés]. A határozat két főeleme a rendelkező rész és az indokolás. Az indokolás elemeiről a Be. 258. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

Az indokolásnak - egyebek mellett, de alapvetően - tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényállást [Be. 258. § (3) bekezdés c) pont], mint valamely döntésként megjelenő rendelkezésnek a ténybeli alapját.

Az indokolás egyes elemeinek hiányossága, hibája eleve anyagi jogi sérelemhez vezet, s mint ilyen vizsgálándó és bírálándó el. Ekként az indokolás részét képező tényállás (ténymegállapítás), valamint a jogkövetkeztetés esetleges hiányossága, hibája anyagi jogi sérelem.

Ha a tényállás valamely rendelkezés ténybeli alapját nem rögzíti, önmagában kétértelmű, vagy a tényállás és a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) eltérő, akkor az anyagi jogi sérelem (BH 1998/110.; BH 2001/518.; BH 2004/102.; BH 2010/324.; Bfv.III.742/2008/14.; Bfv.III.490/2012/7.).

Összegezve: Az irányadó tényállás nem tartalmazza, hogy a terhelt által elhelyezett és - melyik kategóriába tartozó - hulladék az adott vonatkozású veszélyeztetésre alkalmas.

A jelen ügyben tehát határozatban rögzített ténybeli alap hiányában nem vonható jogi következtetés a terhelt bűnösségének a megállapítására, következésképpen a terhelt bűnösségének a megállapítására valóban a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

A Kúria megjegyzi, hogy a rendeletet a nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendelet 36. § (1) bekezdése 2012. május 11. napjával, a Hgt-t pedig a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 108. §-a 2013. január 1. napjával hatályon kívül helyezte.

Ennek azonban a már hivatkozott Be. 423. §-ának (2) bekezdése folytán a jelen ügyre nézve jelentősége nincs.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek a vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak helyt adott, a támadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdésének a) pontja alapján megváltoztatta, s a terheltet a törvénynek megfelelő határozatot hozva a Be. 331. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának első fordulata alapján felmentette az ellene emelt vád alól, miután a cselekmény nem bűncselekmény.

A felülvizsgálati eljárásban a nyilvános ülésen kirendelt védői díjként felmerült bünygyi költséget a Be. 429. § (1) bekezdésének zárófordulata alapján az állam viseli.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Budapest, 2013. január 29.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

írnok
BÉ